

Bijdrage begrotingsbehandeling – Regeren is vooruitzien – ChristenUnie-SGP

Voorzitter, regeren is vooruitzien. Dat spreekwoord is de bril waardoor de fractie van ChristenUnie-SGP deze begroting bekijkt en de rode draad in mijn bijdrage. Maar, regeren is niet alleen vooruitkijken, maar ook omhoog kijken. Dat wordt in Psalm 121 op een mooie manier verwoord:

Ik sla mijn ogen op naar de bergen, vanwaar mijn hulp komen zal. Mijn hulp is van de HEERE. Die hemel en aarde gemaakt heeft.

Deze psalm werd zo'n 3000 jaar geleden voor het eerst gezongen door mensen die op weg waren naar Jeruzalem, voor een bezoek aan de tempel. Zij beleden hun afhankelijkheid van God. Deze psalm wordt nog steeds gezongen in de Leiderdorpse kerken. In lijn met deze psalm wenst mijn fractie u, voorzitter, de leden van deze raad en het college wijsheid bij de uitvoering van uw taak in 2019.

Allereerst een tweetal complimenten aan het college. In de afgelopen begrotingsbehandelingen ging het vaak over de kwaliteit van het groenonderhoud. Daar is de laatste twee jaar echt een zichtbare verbetering te zien. Er wordt meer geveegd en gewied, en het straatbeeld ziet er beter uit. Ten tweede: Door de grote investering in het riool laat Leiderdorp zien dat ze vooruitkijkt. Een gemengd stelsel wordt nu een gescheiden stelsel (zwart en regenwater gescheiden) waardoor we een duurzamer en klimaatbestendiger inrichting krijgen van de openbare ruimte (minder water op straat).

Jeugdhulp

Voorzitter, mijn fractie vindt het opvallend dat in de begroting nauwelijks vooruit wordt gekeken wat betreft de jeugdhulp. We komen nu al een aantal jaar rond de 1 miljoen tekort per jaar. Vorig jaar hebben we voor het eerst van te voren extra middelen ingezet. In de begroting vallen twee dingen op:

- a) In de begroting wordt na 2019 geen rekening meer gehouden met tekorten op de jeugdhulp, Daardoor lijkt het net alsof reserve sociaal domein nog groot is. Verwacht het college in 2020 wel met het budget uit te kunnen? Als w
- b) e ongeveer een bedrag van 1 miljoen per jaar tot en met 2022 blijven nodig hebben, is reserve sociaal domein bijna leeg.
- c) In de top-10 aan risico's in de begroting ontbreekt het risico van de tekorten op de jeugdhulp. Er staat wel 'de transformatie in het sociaal domein krijgt onvoldoende vorm', maar die lijkt in toelichting vooral betrekking te hebben op lokale welzijn en

partners. Wat betreft mijn fractie is dit onderdeel van de top-1 van risico's en hoort die daar volgend jaar ook in terug. Is het college dat met onze fractie eens?

Daar komt nog bij dat door het afschaffen van de financiële solidariteit en een veranderende inkoop van de jeugdhulp per 2020 de risico's eerder toenemen dan afnemen.

Belangrijk om nu maatregelen te nemen. We hebben de luxe, in tegenstelling tot veel andere gemeenten, dat we op Wmo en werk geen tekorten hebben, en nog een royale reserve sociaal domein. In het afgelopen jaar is ambtelijke samenwerking rond jeugdhulp in de regio veel steviger geworden, maar inzichten over de achtergronden van tekorten heeft dit niet echt opgeleverd. Groeit met name de begeleiding, of de GGZ, of de jeugd- en opvoedhulp? Bij welke aanbieders zit de groei? Kunnen we de tekorten terugdringen door niet langer aan 170 partijen een contract aan te bieden? Wat is aan groei af te vangen door op elke huisartspraktijk een praktijkondersteuner jeugd neer te zetten die een nauwe link heeft met het JGT? Dat gesprek moeten we gaan voeren, op basis van zo concreet mogelijk zicht op de cijfers. Gemeenten zijn nu vier jaar verantwoordelijk voor de jeugdhulp, dus het is geen sturen in de mist zoals in 2013 en 2014. Mijn fractie heeft een grote vrees dat alle aandacht komende jaar uitgaat naar de vorm van inkoop, en wie met wie samenwerkt. Dan zijn we vooral met elkaar bezig, en niet met het beantwoorden van dergelijke belangrijke vragen.

Mijn fractie heeft bij de kadernota een motie aangehouden over de waardering van pleegouders. Goed om te zien dat in de week van de pleegzorg alle pleegouders in Holland Rijnland een bloemenbon hebben gekregen. Geen goede jeugdhulp zonder pleegouders!

Schulden en de nieuwe welzijnsorganisatie

Wie in de schulden zit, kijkt niet vooruit, maar probeert elke dag te overleven. De effecten op de omgeving, denk aan jonge families, zijn desastreus. Daarbij blijkt uit onderzoek dat schulden hersenprocessen die betrokken zijn bij het nemen van goede beslissingen negatief beïnvloeden. Belangrijk is dan ook dat informatie, procedures en keuzesituaties voor de betrokken helder en eenvoudig zijn. In Leiderdorp wordt de hulp bij schulden uitgevoerd door de Stadsbank Leiden. We weten dat voor veel mensen de drempels hoog zijn om voor hulp aan te kloppen. Daarom is begeleiding door deskundige vrijwilligers cruciaal. Wij begrijpen dat Includio, de uitvoerder van de nieuwe welzijnsopdracht, ervoor kiest om geen gebruik te maken van de geschoolde vrijwilligers van Schuldhulpmaatje, maar dat zelf op te gaan zetten! De presentatie van vorige week maandag van Includio was goed, maar ziet het college niet het risico dat we hier vrijwilligers gaan kwijtraken? Is hier geen andere oplossing voor?

Fietsen / ambtelijke capaciteit

Voorzitter, Leiderdorp heeft al sinds 2014 een fietsnota, en bij de Kadernota in 2015 is voor 945.000 euro aan middelen toegevoegd. Op vragen van ons in de zomer, bleek dat wegens gebrek aan capaciteit te weinig uitvoering aan deze nota is gegeven. Het college zegt: we zetten 'sterk in' op de uitvoering van de fietsnota. De auto krijgt al genoeg aandacht in het IVVP, maar de fiets is zeker zo belangrijk. Tot welke concrete resultaten gaat dat leiden in 2019? Ik zou daar graag een aantal concrete toezeggingen op willen. Om die concrete toezeggingen te ontlokken, een paar concrete suggesties:

1. Verbeter de veelgebruikte fietsroutes naar Leiden, met name de Van der Marckstraat op de aansluiting Touwbaan en Lijnbaan.
2. Verbetering van de mogelijkheden om fietsen te parkeren, bijvoorbeeld bij de Winkelhof. Is tot nu toe gekoppeld aan lang beloofde aanpassingen van Wereldhave, maar kan college niet zelf in actie komen.

De passage 'wegens een gebrek aan capaciteit' horen we vaker. Deze begroting regelt ruim 300.000 euro per jaar voor de ambtelijke organisatie, maar presenteert dat als een noodzakelijk iets waar niet in te kiezen valt. Wij zouden hier graag met het college en de ambtelijke organisatie fundamenteeler naar kijken, ook in verbinding met de keuzes die deze coalitie maakt om lichte samenwerking voor te zetten en geen verdere stappen richting fusie te ondernemen. Welke mogelijkheden zijn er als we bijvoorbeeld op relatief kleine dossiers gezamenlijke capaciteit inrichten bij SP071 met de vier gemeenten, zodat de Leiderdorpse ambtelijke organisatie zich kan richten op grote dossiers als wonen, verkeer, sociaal domein en service aan burgers? Graag een reactie.

Keuzes in lasten bij burgers

Wij vinden het belangrijk dat Leiderdorp qua bevolking een goede balans heeft tussen jong en oud. Om gezinnen te trekken moet Leiderdorp financieel aantrekkelijk zijn en blijven. Tegen de hoge huisprijzen kunnen wij als politiek weinig doen. Juist daarom is het des te belangrijker dat de lasten voor meerpersoonshuishoudens in Leiderdorp niet te zwaar zijn. Uit een vergelijking in de begroting blijkt dat Leiderdorp in verhouding meerpersoonshuishoudens zwaar belast, na Leiden het meest van alle 15 gemeenten die vergeleken worden. Aanvankelijk hadden we een motie over dit onderwerp voorbereid, maar het repareren (dank voor het ambtelijk advies!) blijkt behoorlijk complex te zijn. Onze vraag is daarom of het college bij de kadernota van volgend jaar zou willen schetsen wat de technische mogelijkheden zijn om de lasten tussen een en meerpersoonshuishoudens te verkleinen. Vervolgens kunnen we daar het politieke debat over voeren. U weet dan alvast wat ons standpunt is!

Leiderdorp is een dure gemeente qua begraven. Uit de tabel bij ons amendement blijkt dat Leiderdorp qua kosten van begraven erg duur is. Het geel gearceerde deel geeft aan waar Leiderdorp met name afwijkt, het gaat vooral om de kosten (huur, begraafrecht en onderhoud) van een algemeen graf) en onderhoud van een eigen graf. Wij vinden dat de keuze om te begraven niet zou moeten worden belemmerd door financiële overwegingen. Vandaar dat wij een amendement zullen indienen om de tarieven in totaal met 20% te verlagen.

Duidelijkheid en daar moet het college zich ook aan houden

Bij het vergelijken van de begroting van 2018 met de huidige begroting is ons gebleken dat veel prestatie-indicatoren stilzwijgend zijn verdwenen of dat er nieuwe worden toegevoegd. Bij korte vergelijking komen we zo drie voorbeelden tegen, zie onze motie. Op die manier is het op geen enkele manier mogelijk om in de jaarrekening te controleren of doelen gehaald zijn, omdat de doelen steeds wijzigen. Daarom een motie om de prestatie-indicatoren in deze

begroting voor de gehele collegeperiode gelijk te houden, er geen te schrappen en er alleen één toe te voegen bij nieuwe beleidsontwikkeling.

Tot slot

Kortom, voorzitter, regeren is vooruitkijken, door:

- 1) Vol in te zetten op het terugdringen van de tekorten jeugdhulp
- 2) Ruimte te maken in Leiderdorp voor de fiets en daarin te investeren
- 3) De gemeentelijke lasten beter te verdelen, waardoor Leiderdorp aantrekkelijk blijft voor gezinnen.

En vergeet daarbij niet: regeren is vooruitkijken, maar ook omhoog kijken!